

Bulletin juni 2026

Niki de Saint-Phalle: 'kleur, actie en activisme'

Lezing door Krzysztof Dobrowolski-Onclin, 9 juni 2026

Niki de Saint-Phalle in Rabat, Marokko

Reliëfs, collages, happenings, zelfs met vergeweren objecten te lijf gaan; allemaal zijn het technieken die de Franse kunstenares Niki de Saint-Phalle heeft gebruikt, maar de grootste bekendheid verwierf ze met haar Nana's. Dat zijn grote, meestal fel beschilderde beelden van vrouwen die lijken te dansen of te springen.

Lees verder op pagina 2.

Aanvang lezing 20.00 uur, welkom vanaf 19.30 uur, aanmelden niet nodig

Locatie: Scheppingskerk, Van Poelgeestlaan 2, 2352 TD Leiderdorp. Niet-leden betalen 9 euro p.p.

Niki de Saint-Phalle werd in 1930 geboren in een rijke voorstad van Parijs. Als kind verhuisde ze naar New York, waar ze opgroeide. Haar jeugd was ongelukkig. Haar vader misbruikte haar, wat haar latere werk heeft beïnvloed. De ontmoeting met de Zwitserse kunstenaar Jean Tinguely maakte een enorme indruk. Ze zouden met elkaar samenwerken, zoals aan de Stravinsky-fontein bij het Centre Pompidou in Parijs. Pas toen hun relatie beëindigd was, trouwden zij. Toen Niki de Saint-Phalle in 2002 overleed, liet zij een omvangrijk en divers oeuvre na: happenings, collages, beelden, gebouwen en installaties.

Foto: Niels Blekemolen

Krzysztof Dobrowolski-Onclin is cum laude afgestudeerd in de kunstgeschiedenis en Franse letterkunde en heeft aan de universiteiten van Amsterdam, Parijs en Krakau gestudeerd. Sinds 2006 geeft hij cursussen en lezingen over kunstgeschiedenis zonder zich tot een specialisme of een onderwerp te beperken. Hij was 26 jaar vrijwilliger bij het COC Amsterdam en werd in 2019 benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

2. Komende lezingen en activiteiten

9 juni 2026	Niki de Saint-Phalle: kleur, actie en activisme door Krzysztof Dobrowolski-Onclin
juli en augustus	In deze maanden vinden geen lezingen plaats
8 september 2026	Klimaatverandering; Leiderdorps erfgoed bedreigd? door Arjaan Wit, aansluitend bij thema Open Monumentendag
13 oktober 2026	‘Kunst & Fotografie’ door Pieter Sleeboom
10 november 2026	Viering jubileum 45-jarig bestaan Kunstkring met een feestelijk, muzikaal programma
8 december 2026	Informatie volgt later

3. Terugblik lezing 12 mei 2026 over ‘Engelandvaarders’ door Sierk Plantinga

Door zijn werk als archivaris bij het Algemeen Rijksarchief werd de belangstelling van Sierk Plantinga voor de Engelandvaarders gewekt en ging hij er verder onderzoek naar doen. Tegenwoordig geeft hij rondleidingen in het museum in Noordwijk.

Een Engelandvaarder is, volgens het Genootschap van Engelandvaarders, de erenaam voor alle mannen en vrouwen die na de capitulatie in mei 1940 en voor D-day in juni 1944 vertrokken uit Nederland en zich aansloten bij de geallieerde strijdkrachten om actief aan de strijd tegen de vijand (Duitsland, Italië, Japan) deel te nemen.

Zij hadden verschillende motieven, zoals vechten voor het vaderland, angst voor de gevolgen van de bezetting, geen toekomst zien in bezet gebied, avontuurlijk van aard of vertrokken uit lijfsbehoud (gezocht door de Gestapo of in sommige gevallen Joods). Soms speelde een combinatie van deze motieven een rol.

De weg over de Noordzee was de kortste, maar ontsnappen via deze route was uiterst moeilijk en gevaarlijk, zeker nadat de bezetter in 1942 was begonnen met de aanleg van de Atlantikwall en de kust tot verboden gebied werd verklaard. Slechts een klein deel van de Engelandvaarders (ongeveer 10%) heeft Engeland via de Noordzee bereikt. De meesten zijn via de zuidelijke route in Engeland aangekomen. Tot 1942 vertrokken ze via het nog niet door de nazi's bezette Vichy-Frankrijk naar het Zuiden. Daarna werd deze route erg gevaarlijk.

De route via neutrale landen zoals Zwitserland, Spanje en Portugal was uiterst gecompliceerd vanwege een visumplicht. Vooral in het begin van de oorlog trad men in deze landen hard op om niet in conflict te raken met Duitsland.

Zo'n 31% van de Engelandvaarders ontsnapte via Zweden, voornamelijk zeelieden en ook wel niet-zeevarenden die op kustvaarders aanmonsterden met het vooropgezette plan om in het neutrale Zweden van het schip te gaan. Een minder bekende route liep tot halverwege juni 1941 via Moskou - Vladivostok - Japan - Batavia - Australië of de Verenigde Staten.

Er zijn 420 vluchtpogingen geteld op de Noordzee, waarvan slechts 178 mensen zijn aangekomen in Engeland. Het overgrote deel van de mensen is onderweg verdronken en zeker de kanovaarders hadden problemen met de soms zware windkracht. Op de andere routes liepen Engelandvaarders ook tegen zware omstandigheden aan. Ze werden vaak gearresteerd en kwamen in gevangenis of interneringskampen terecht, bijvoorbeeld in Spanje als geen inreis- of doorgangvisum kon worden getoond.

Uiteindelijk kwamen ongeveer 2000 Nederlanders, waaronder 60 á 70 vrouwen, in Engeland aan. Daar werden ze dagenlang onderworpen aan lange verhoren om zeker te zijn dat ze geen spionnen waren. Daarna namen de Engelandvaarders dienst bij de Koninklijke Marine, Koninklijke Luchtmacht of bij de speciaal opgerichte Nederlandse Prinses Irene Brigade of gingen ze werken voor de regering.

Gedurende de lezing en na de pauze werden Sierk Plantinga nog interessante vragen uit de zaal gesteld en kwam ook naar voren dat vele toehoorders met plezier een bezoek aan het Museum Engelandvaarders in Noordwijk hadden gebracht, waar in een data- en beeldbank nog meer informatie te vinden is.

Vijfluk London-Loenen Kapel

4. Speciale Expositie van Stichting Kunst en Cultuur Zoeterwoude

In 2026 bestaat Zoeterwoude 750 jaar.

Een bijzondere mijlpaal die in de gemeente op verschillende manieren wordt gevierd.

In september organiseert Stichting Kunst en Cultuur Zoeterwoude samen met Stichting Oud Zoeterwoude een speciale expositie in het CultuurHuis. Voor deze tentoonstelling wordt u van harte uitgenodigd om werk in te leveren dat uw gevoel, herinnering of blik op Zoeterwoude weergeeft.

Dat mag nieuw werk zijn, speciaal gemaakt voor deze gelegenheid, maar ook bestaand werk dat op een bijzondere manier verbonden is met Zoeterwoude.

Alle disciplines zijn welkom.

Het mag ook werk zijn dat niet van uzelf is, maar wat u thuis hebt staan of hangen.

Aanmelden kan via info@kunstencultuurzoeterwoude.nl

Graag ontvangt de organisatie daarbij een foto van het werk, de afmetingen en techniek en een korte toelichting over het werk én wat Zoeterwoude of dit werk voor u betekent.

Wij wensen u een mooie zomer en tot ziens in september!

